

חולין דף ס"ב

מצא עוף בסימן אחד ובשני סימנים מתי יכול לאוכלו
אמר רב נחמן, היה בקי בעופות ובשמותיהן יודע מי קרוי פרס ועזניה, עוף הבא בסימן אחד ויודע שאין דומה לאלו⁴⁰⁶, טהור. לא היה בקי בהן ובשמותיהן, בסימן אחד טמא שמא זה פרס ועזניה, ואם היו לעוף שני סימני טהרה, ויודע שאין זה עורב, טהור. שואלת הגמרא, והרי מצינו שיש עוד עופות שיש להם שני סימנים. ותחילה מביאה את הברייתא ולבסוף חוזרת לשאלתה. ששנינו, "עורב" זה עורב. "למינו" רבי אליעזר אומר להביא את הזוזיר. אמרו לרבי אליעזר, והלא אנשי כפר תמרתא שביהודה היו אוכלים אותן, מפני שיש להן זפק⁴⁰⁷? אמר להם, אף הם עתידים ליתן על כך את הדין. דבר אחר, "למינהו" להביא סנונית לבנה, דברי רבי אליעזר. אמרו לו: והלא אנשי גליל העליון אוכלים אותן מפני שקרקבנו נקלף? אמר להם, אף הם עתידים ליתן את הדין. כעת חוזרת הגמרא לשאלתה, הרי שיש עוד עופות הדומים לעורב? אלא אומרת הגמרא, שאם מצא עוף שיש בו שני סימנים, אם מכיר עורב וכל מין עורב ויודע שאינו נכלל בהם, יכול לאוכלו.

אין חוששים לפרס ואזניה לפי שאינם בישוב
אמר אמימר, להלכה עוף הבא בסימן אחד טהור, ואפילו אין בקי בהן ובשמותיהן. והוא שאינו דורס⁴⁰⁸, אז מחזיקים אותו כטהור. שאל רב אשי, ומה עם מה שרב נחמן אמר לעיל שצריכים להיות בקיאים, שיש לחשוש שמא הם פרס ועזניה? אמר לו, לא שמעתי, כלומר איני סובר כך. שהרי למה נחשוש, משום פרס ועזניה? אינם מצויים בישוב.

צבע כריסה של 'סנונית לבנה'
אמר רב יהודה, עוף המסרט הוא 'צפור' האמור בתורה לטהרת מצורע, וזו היא סנונית לבנה שנחלקו בה רבי אליעזר וחכמים. אמר אמימר, כשכרסה

406 ואין שמו פרס ועזניה. אבל אם שמו פרס, חיישינן שמא מינו הוא. רש"י.

407 ואין זה מאותן שני סימנים שבעורב, ומכל מקום אין לו אלא שנים; ולרבי אליעזר – מפני שרגיל לשכון עם העורבים – מחזיקו ממינו, וכדנתיא (בבא קמא צב:): 'רבי אליעזר אומר לא על חנם זוזיר הולך אצל עורב אלא מפני שהוא מינו'. רש"י.

408 ונראה לי שכל עוף הנותן רגלו על האוכל כשהוא אוכלו ומחזיקו ברגלו שלא ינוד, ולא ינטל כולו אצל פיו – הוא 'דריסה'; וכן דרך העורבים שגדלין בבתים. רש"י.

לבן הכל מודים שכשרה. ונחלקו כשכרסה ירוקה. רבי אליעזר אסר וחכמים הכשירו, והלכה כרבי אליעזר. מר זוטרא שנה אחרת את הביאור מחלוקתם. כשכרסה ירוק, הכל אוסרים. ונחלקו כשכרסה לבנה: רבי אליעזר אסר וחכמים הכשירו, והלכה כחכמים. שואלת הגמרא, מובן שאם נחלקים כשכרסה לבנה, לכן שנו 'זו היא סנונית לבנה'. אלא למי שאמר שנחלקים כשכרסה ירוקה, מה הכוונה 'זו היא סנונית לבנה'? עונה הגמרא, שזה להוציא את הסנונית שגדלה בבתים שהן שחורות.

'תסיל' הוא מין יונה אבל הוא מוצץ אמר רחבה אמר רבי יהודה, מין יונה ששמה ומקיא ויונה לא 'תסיל', אם מביאו כקרבן בתורת תורים פסול, כיון שהוא קטן⁴⁰⁹, אולם כשר משום בני יונה. תורים ששם 'אציפי' ו'תורין של רחבה', כשרין משום תורין ופסולין משום בני יונה. הקשה רב דניאל בר רב קטינא ממה ששנינו, כל העופות⁴¹⁰ ששתו ממי חטאת, כיון שלאחר ששותים מגביהים פיהם והמים נופלים, נחשב כמי שנעשית בהם מלאכה שפוסלתם. חוץ מן היונה, מפני שמוצצת. ואם תסיל הוא מין יונה, שישנו 'חוץ מיונה ותסיל'? אמר רבי זירא, ה'תסיל' על אף שהוא מין יונה הוא דומה לשאר עופות שמוצץ ומקיא⁴¹¹, וזה מוצץ ואינו מקיא.

שם לואי שפוסל אמר רב יהודה, תורים מהמקום ששמו 'צוצייני' כשרים לגבי מזבח, והן הן 'תורין של רחבה'. מקשה הגמרא ממה ששנינו בברייתא, נאמר: "אזוב" ולא אזוב יון, ולא אזוב כוחלי, ולא אזוב רומי, ולא מדברי, ולא כל אזוב שיש לו שם לווי. הרי ששם לואי פוסל? אמר אביי, כל ששמו השתנה קודם מתן תורה, והתורה הזכירה אותו בשמו בלא שם לוואי, מלמד שאם יש לו שם לווי פסול, ואלו ששםם לא נשתנה קודם מתן תורה, אין שם לוואי פוסל. רבא אמר, תורים מ'צוצייני' במקומם נקראים בסתם בלא שם לוואי.

אמר רב יהודה, חגבים הנמצאים על חילפי מותרים, ואלו שעל הכרוב

409 כדאמרין בפרק קמא (לעיל כב.) 'גדולים כשרים קטנים פסולין'. רש"י.

410 עמוד ב'.

411 וכיון שתסיל מקיא, פוסל מפני הקיאה המעורבת, והוא כרוק בעלמא. א"נ משום מלאכה. רש"י.

אסורים. אמר רבינא, ולוקים עליהם משום שרץ העוף.

ואמר רב יהודה, עוף ששמו 'צרדא' מותר, ו'ברדא' אסור והסימן לכך הוא 'בר מיניה', וששמו 'מרדא' יש בו ספק.

קורבן שנקלף רק בסכין אמר רב אסי, שמונה צפרים יש בהם ספק: חובא, חוגא, סוגא, והרנוגא, תושלמי,

ומרדא, כוחילנא, ובר נפחא. ומבאר הגמרא, הספק בהם: שבעופות טהורים קורקבנן נקלף, ובטמאין אין קורקבנן נקלף, ואלו קורקבנן נקלף בסכין, והספק אם זה נחשב לסימן טהרה 'נקלף'⁴¹². שואלת הגמרא, והרי אווז של בית מר שמואל שקורקבנו לא היה נקלף, ולאחר שנתנוהו בשמש הוא נקלף. הרי שגם בעופות טהורים לפעמים קשה לקלפם? עונה הגמרא, שם לבסוף נקלפו ביד, ובאלו גם לאחר שנתנים אותם בחמה אינם נקלפים אלא בסכין.

עופות אסורים שנתנו בהם סימן אמר אביי, תרנגולא דאגמא הוא אחד משמונה ספיקות, והוא 'מרדו'. אמר רב

פפא, תרנגולא דאגמא אסור, תרנגולתא דאגמא מותרת. והסימן לזכור הוא עמוני ולא עמונית. דרש מרימר, תרנגולתא דאגמא אסורה, כיון שראוה חכמים שדורסת ואוכלת, וזהו העוף 'גירותא' שאסרו⁴¹³. אמר רב, עוף ששמו 'שבור אנדרפטא' מותר, 'פירוז אנדרפטא' אסור, והסימן: פירוז רשיעא. אמר רב הונא, עוף ששמו 'בוניא' מותר, 'פרוא' אסור, והסימן: פרואה אמגושא, שהוא שם מכשף⁴¹⁴. אמר רב פפא, עוף מסוג מרדו שאוכל בהיותו זקוף מותר, ואם עוף כזה נראה אוכל כאשר הוא מתכופף אסור, והסימן: "לא תשתחוה לאל אחר". אמר שמואל, עוף ששמו 'שתיא חמרא' אסור, והסימן: 'שתויי יין פסולים לעבודה'. ואמר שמואל, 'מזגא חמרא' אסור, 'בת מזגא חמרא' מותרת, והסימן: 'יפה כח הבן מכח האב'.

412 ושאר שלשת הסימנים מבוררים בהן, ומספקא לן: אי קילוף הוא – הרי יש להן ארבעה סימנים, ויצאו מספק כל עופות טמאין, ואי לאו קילוף הוא – אין כאן אלא שלשה. רש"י.

413 ומתוך שאין אנו בקיאים בהם נראה לי דעוף הבא לפנינו יש לומר שמא ידרוס, דהא הך תרנגולתא דאגמא היו מחזיקין בטהורה ולאחר זמן ראוה שדורסת, ואין עוף נאכל לנו אלא במסורת עוף שמסרו לנו אבותינו בטהור, ושלא מסרו לנו – יש לחוש, ובמסורת יש לנו לסמוך, כדאמר לקמן (דף סג:): שעוף טהור נאכל במסורת. רש"י.

414 והוא עשה לשכת בית הפרוה, במסכת יומא (דף לה). רש"י.

